

Motion till riksdagen 2005/06:Kr265

av **Gunnar Axén och Tomas Högström (m)**

Spelbranschens utvecklingsmöjligheter

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av lagstiftningen på spelmarknadsområdet så att privata aktörer kan bedriva spelverksamhet i Sverige i enlighet med vad som anförs i motionen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det inte skall förekomma monopol på den svenska spelmarknaden samt att staten inte skall äga företag som bedriver spelverksamhet och därmed sälja Svenska Spel.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om särskild granskning av Svenska Spels verksamhet.

Motivering

På den svenska spelmarknaden har i dag Svenska Spel tillsammans med ATG en dominerande ställning. Med undantag av vissa marginella spelformer råder det monopol. Konkurrensen på spelmarknaden i Sverige är därmed i stort sett obefintlig. Folkrörelserna och andra ideella organisationer har mycket små möjligheter att utveckla sina spel och lotterier för att förbättra sin ekonomi. Svenska Spel försvarar sitt monopol genom att på olika sätt bekämpa de utmanare som försöker etablera sig på spelmarknaden inom de begränsade ramar som regelverket ställer upp. Det förhållandet att både Lotteriinspektionen och Svenska Spel sorterar under samma departement, Finansdepartementet, reser dessutom vissa tvivel rörande tillsynsmyndighetens opartiskhet.

Den befintliga monopolsituationen skapar problem såväl för dem som vill utveckla spel och lotterier inom landet som för spelkonsumenterna.

Spelföretagare och ideella organisationer har i dag mycket begränsade möjligheter att utveckla sin spel- och lotteriverksamhet i syfte att skapa intäkter och nya jobb inom landet. I synnerhet är detta allvarligt för de folk- och idrottsrörelser som skulle kunna få ett viktigt tillskott till sin verksamhet

Fel! Okänt namn på

denna väg. I stället växer det fram en rik flora av Internetspelsföretag som är baserade utomlands. För spelkonsumenterna leder den begränsade konkurrensen till sämre vinstmöjligheter i förhållande till vad de har på den konkurrensutsatta spelmarknaden (främst över Internet) och vad de skulle kunna ha på den traditionella spel- och lotterimarknaden som i dag är monopolskyddad.

För såväl spelföretag, ideella organisationer som spelkonsumenter är det viktigt att den svenska spelmarknaden öppnas för konkurrens och utvecklingsmöjligheter. Det är viktigt med rättvisa konkurrensvillkor och att de entreprenörer som finns inom denna bransch skall kunna verka och bedriva verksamhet precis som på vilken annan fri marknad som helst.

Bakgrunden till den nuvarande monopolsituationen är att statligt ägda spelföretag som Svenska Spel skulle innebära minskad risk för spelberoende, minskad omfattning av spelandet samt att verksamheten bedrivs på ett ansvarsfullt sätt. Men frågan är om detta är ett framkomligt sätt att uppnå dessa mål. Statliga företag är ingen garanti för att verksamheten bedrivs med särskild hänsyn till spelandets baksidor. Få företag marknadsför sig lika aggressivt som Svenska Spel, vilket årligen satsar över en miljard kronor på reklam och PR. Det förefaller inte som om Svenska Spel i dagsläget bidrar till att minska spelandet i Sverige, tvärtom.

Räknat som omsatt kapital på spel per invånare är Sverige den fjärde största spelnationen i världen. Den största ökningen finns bland de s.k. automatspelen, Svenska Spels Jack Vegas- och Miss Vegas-automater. Svenska Spels förra VD, Meg Tivéus, har sagt att företaget inte har något socialt ansvar. Detta illustrerar Svenska Spels brist på respekt för de regler som finns på den svenska spelmarknaden och att företaget inte fyller den funktion som från början var tänkt.

Över huvud taget är det flera frågeställningar på spelområdet som borde föranleda en särskild granskning av hur statliga Svenska Spel lever upp till gällande lagstiftning och rimliga etiska normer. Det handlar om konkurrenssituationen, där det finns uppgifter om att Svenska Spel utsatt såväl idrottsföreningar som spelutställare för otillbörlig påverkan om dessa befattar sig med spel eller sponsorsmedel från andra än Svenska Spel. Det handlar om upphandlingsförfarandet, där Svenska Spel helt nonchalerar Nämnden för offentlig upphandling (NOU) rekommendationer. Det handlar inte minst om upphandlingen av lokaler för statliga kasinon, där uppgifter i medierna pekat på helt orimliga lokalkostnader. Slutligen handlar det om den aggressiva marknadsföringen av Jack Vegas som riktat sig direkt till ungdom. Det finns all anledning för regeringen att tillsätta en särskild granskningsgrupp för att se om Svenska Spel lever upp till de intentioner som låg bakom bildandet av bolaget och se om man följer svensk lagstiftning vad avser t.ex. upphandling och uppträdande i konkurrensförhållanden.

Det är hög tid att avskaffa monopolet på spelmarknaden och öppna för privata entreprenörer. Svenska Spel lämpar sig utmärkt för privatisering. Det är dock viktigt att framhålla att det inte får bildas nya – privatägda – monopol. Därför bör det övervägas om det är lämpligt att dela upp Svenska Spel i mindre enheter som sedan säljs till ett antal olika aktörer, t.ex. inom folk- och idrottsrörelsen.

Fel! Okänt namn på

En sådan privatisering har många vinnare. Spelkonsumenterna gynnas av konkurrens, eftersom detta skulle leda till ökad återbetalning i form av vinster. Idrottsrörelsen skulle få fler och större intäkter från det överskott som genereras av den ökade konkurrensen. En möjlighet till utveckling av spelmarknaden skulle dessutom göra den internationellt mer konkurrenskraftig och leda till att jobb och skatteintäkter från verksamheten stannar inom landet.

En väl fungerande spelmarknad förutsätter ett konkurrensneutralt regelverk. Kontrollen av att dessa regler efterlevs bör också i fortsättningen utföras av Lotteriinspektionen. Däremot bör tillsynsmyndigheten lämpligen inte ligga under samma departement som Svenska Spel. Förslagsvis flyttas ansvaret för Lotteriinspektionen till Justitiedepartementet och ansvaret för Svenska Spel till Näringsdepartementet, som ansvarar för övriga företag med statligt ägande, i avvaktan på att en privatisering blir aktuell.

Stockholm den 30 september 2005

Gunnar Axén (m)

Tomas Högström (m)